

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.065/2023/6.

A felperes:

(felperes neve) ((lakcím).)

A felperes képviselője:

Dr. Stummer Attila ügyvéd ((ügyvéd címe).)

Az alperes:

(alperes neve) ((lakcíme))

Az alperes képviselője:

Kun és Varga Ügyvédi Iroda (iroda címe.; ügyintéző:
dr. Varga Bernadett ügyvéd)

A per tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

(település neve)-i Törvényszék 6.P.20.565/2022/5.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes, 6.P.20.565/2022/15., 16., 25.

V É G Z É S

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Az alperes másodfokú eljárási költséget 90.000 (kilencvenezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felek házasságát a (település neve)-i Járásbíróság a 2014. július 8-án jogerőre emelkedett (...) számú ítéletével felbontotta. Az eljárás során kötött egyezségük alapján a

(dátum)én született (gyermek neve) utónevű gyermekük (továbbiakban: gyermek) az alperes anyja gondozásába került, a felperes vállalta gyermektartásdíj megfizetését és megállapodtak a gyermekkel való kapcsolattartásában is.

[2] Az alperes a bontóper alatt, majd 2016. óta ismét (település neve)-on él. Újabb házasságot kötött, amelyből két fiú gyermeke született. Jelenleg egyedülálló, édesanyjával lakik közös háztartásban.

[3] A felperes a (hatóság neve) Hatóság ((X)) elnökhelyettese, közvetlen felettese és a munkáltatói jogkör gyakorlója (vezető neve). A felperes beosztásánál rendszeresen ellenőrzi, minden olyan körülményről, családi problémáról be kell számolnia, amely nemzetbiztonsági kockázatot jelenthet. Ha az ellenőrzés során feltárt adatok nemzetbiztonsági szempontból kockázatosnak minősülnek, munkaviszonya megszüntethető.

[4] A házasság felbontását követően a felperes kapcsolattartása a gyermekével nem volt zavartalan: az alperes zaklatásként élte meg, ha telefonon érdeklődött a gyermek fejlődéséről, emiatt közöttük számos konfliktus alakult ki. Ezek képezték a későbbi hatósági eljárások alapját. A felperes úgy ítélte meg, hogy az alperes a gyermeket ellene neveli, ezért 2017-ben védelembe vételi eljárást kezdeményezett, majd panasszal élt a kapcsolattartás akadályozása miatt.

[5] A felperes a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál keresetet terjesztett elő a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása és a kapcsolattartás szabályozása iránt. A bíróság a 2017. november 22-én kelt (.....). számú ítéletével a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása iránti keresetet elutasította, egyben szabályozta a felperes folyamatos és időszakos kapcsolattartását gyermekével. A fellebbezés folytán eljárt Fővárosi Törvényszék a 2018. augusztus 30-án meghozott részítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és – egyéb rendelkezések mellett – a szülői felügyeleti jog gyakorlására a felperest jogosította fel, kötelezte az alperest a gyermek 8 napon belüli átadására, szabályozta az alperes és a gyermek közötti kapcsolattartást, valamint rendelkezett az alperes által fizetendő gyermektartásdíjról.

[6] Az alperes nem adta át a gyermeket az ítéletben megjelölt határidőben a felperesnek és az ennek érdekében kezdeményezett végrehajtási eljárás is eredménytelen maradt. Emiatt a felperes 2019. január 15-én elhozta a gyermeket a (település neve)-i Általános Iskolából, aki ez ellen tiltakozott. A későbbiekben javult a gyermek kapcsolata a felperessel. Az alperessel való kapcsolattartása azonban nem problémamentes: előfordult, hogy az alperes a kapcsolattartás végén a gyermeket nem a felpereshez, hanem kórházi pszichiátriai osztályra vitte.

[7] A gyermek anyai környezetben való tartózkodása alatt az alperes igyekezett őt a felperes ellen nevelni. Több ízben elvitte a gyámhatósághoz és olyan tartalmú leveleket íratott vele, amelyek szerint a felperes bántalmazza, illetőleg amelyek értelmében az alperessel kíván élni.

[8] A szülői felügyeleti jog megváltoztatása iránti per alatt az alperes 2016. március 24-én, április 3-án és 5-én e-maileket küldött a felperes felettesének, (vezető neve)-nak. A második e-mailhez egy 2011. április 18-i leletet és véleményt is csatolt, amit az alperes háziorvosa állított ki. Eszerint előzőleg a felperes fizikailag bántalmazta az alperes édesanyját, amellyel okozott sérülései 8 napon belüli gyógytartamúak.

[9] Az e-mailek az alábbiakat tartalmazzák:

2016. március 24-i e-mail:

„Szeretném tájékoztatni Önt, hogy az egyik munkatársa, (felperes neve), ha Önről beszél, akkor folyamatosan a „fogyatékos ...” és egyéb kellemetlen jelzőket teszi az Ön nevéhez ...”

... Kérem vigyázzon magára (felperes neve)vel kapcsolatosan, mert nem azt mondja, mutatja, amit gondol, kétszínű, mindenkit eltipró, félelmet kiváltó jellemű, aki méltatlan játékokat játszik az emberekkel, aki ellopta több embernek az életét, akinek soha nincs egy igaz szava, tette.”

2016. április 3-i e-mail:

„Senkire sincs tekintettel (felperes neve), még közvetlen családtagjaira sem, nincs benne semmi emberség.”

„... (felperes neve) folyamatosan rettegésben tart és hivatalokkal, így a gyámhatósággal is fenyegetőzött és fenyegetőzik.”

„Mit sem törődve (gyermek neve) és az én jó hírnevemmel, (felperes neve) aljas tetteivel elvágta (gyermek neve) és az én életemnek a lehetőségét az iskolába, mert (felperes neve) lelkivilágát kizárólag a zaklatás, megfélemlítés, háborgatás, fenyegetés, rettegésben tartás, a tőle való állandó függőség érzésének ébrentartása és a folyamatos megleckéztetni, büntetni akarás tartja életben.”

„Fentiek ellenére sokszor mindig mindenért (felperes neve) veszekszik, kiabál velem, fenyeget, rendszeresen lelkileg zsarol, magánéletembe jogtalanul célzottan beavatkozik, az új családom életében folyamatosan benne akar lenni, a mindennapi családi életvitelünkbe önkényesen beleavatkozik, rendszeresen zaklat, tartósan háborgat, megfélemlít, fenyeget engem, kislányomat, családomat, szüleimet.”

„Rendszeresen fizikailag bántalmazott és lelkileg zsarolt, megfélemlített a házasságunk ideje alatt (felperes neve). Jelenleg is rendszeresen lelkileg zsarol, megfélemlít (felperes neve).”

„2016. év január hóban is (felperes neve) telefonon hívásaival, SMS-eivel agresszíven folyamatosan zaklatott, megfélemlített, sokkolt bennünket, többször 22 óra után is állandóan gerjesztette a feszültséget, kislányom is legtöbbször elutasította a hívását, hogy nem akar (felperes neve)vel beszélni.

Telefonon és személyes találkozásunk alkalmával mindig ordított, ordít velem, megfélemlített, megfélemlít (felperes neve) a kislányom jelenlétében is, aki szintén megrettent a zaklatásoktól, sokkolták az esetek.

2016. 02. 15-én 19 óra 40 perctől 20 óra 05 percig folyamatosan működtette a lakás kaputelefonját az épület utcai főbejáratától (felperes neve), a kislányom és én is megrettentünk a zaklatásoktól, megfélemlített bennünket.

A zaklatást (felperes neve) addig nem hagyta abba, ameddig a ház biztonsági őrét nem értesítettük a zaklatásról, akiknek az intézkedésére eltávozott az épület utcai főbejáratától.

Szóban többször azzal is megfenyegetett, megfélemlített (felperes neve), hogy erőszakosan, fegyvert fog alkalmazni, ha nem azt teszem, amit ő mond, az erőszakosságáról, a fegyver használatáról szüleimet is tájékoztatta telefonon.

Folyamatosan zaklatja, fenyegeti, rettegésben tartja, megfélemlíti (felperes neve) a közvetlen családomat, a szüleimet, azt akarja, hogy mind az öten azt tegyünk, amit ő mond.

Agresszívan több alkalommal fizikailag bántalmazott és édesanyámat is több alkalommal fizikailag bántalmazta (felperes neve), mely fizikai bántalmazások a kislányom jelenlétében történtek, akit sokkoltak az esetek.

Édesanyám az egyik fizikai bántalmazásáról orvosi látlevelet vetetett fel, amelyet a melléklet tartalmazza, én nem mertem orvosi látlevelet felvetetni a fizikai bántalmazásokról, mert rettegtem (felperes neve)től, aki sokszor megfenyegetett emiatt is.

A kislányom jelenlétében is többször bántalmazott (felperes neve), például, amikor lázas betegen a gyermekemet fogtam, aki szintén lázas beteg volt, és amikor éreztem, hogy

nemsokára háyni fogok, kértem, hogy vegye ki a kezemből a kislányomat és arra is kértem, hogy foglalkozzon vele, mire ő odajött hozzánk és többször is ököllel a felkaromba ütött, ami nekem nagy fájdalmat okozott, miközben én a kislányomat a kezemben tartottam, tiszta zöld, kék, lila lett a karom, nagyon fájt sokáig.

Autóvezetés közben, amikor a kilányom is a céges autóban tartózkodott, (felperes neve) több alkalommal is veszélyeztette a biztonságunkat, megfélemlített bennünket azzal, hogy az egy másik gépjármű számára nem tetszően közlekedett, akkor megelőzte az autójával és hirtelen befékezett előtte, satuféket alkalmazott ... Mindig az utánunk jövő gépjárművek vezetőinek éberségén múlt, hogy nem történ közlekedési baleset.

Amikor a kislányom 2 éves volt (felperes neve) 2010. májusában autóval önkényesen, megfélemlítve elköltöztetett bennünket a kislányommal édesanyám házába (település neve)-ra, és azt is mondta, hogy „Ezt azért teszem, mert attól félek, hogy agyonverlek.”

„Ez idő alatt (felperes neve) több hónapig nem is látogatott meg bennünket, akkor sem érdekelte a kislányom sorsa. Erőszakkal kötelezett engem (felperes neve), hogy a (felperes lakcíme) alatti háromszobás lakásunk tulajdonjogáról mondjak le, én félelmemben lemondtam az erőszakos kényszer hatására.”

„(felperes neve) nagymértékű gyógyszer és alkoholfogyasztó, a pénz mindene, mindent megtesz a pénzért.”

„Ismételten kérem, vigyázzon magára (felperes neve)vel kapcsolatosan, mert nem azt mondja, mutatja, amit gondol, kétszínű, mindenkit eltipró, félelmet kiváltó jellemű, képmutató hangú, viselkedésű, aki méltatlan játékokat játszik az emberekkel, aki ellopta több embernek az életét, akinek soha nincs egy igaz szava, tette.”

2016. április 5-i e-mail:

„(felperes neve) nagymértékű gyógyszer és alkoholfogyasztó, a pénz mindene, mindent megtesz a pénzért, hivatali információkat kiad nem hivatali személyek részére.”

[10] (vezető neve) az e-maileket megnyitotta, elolvasta, kinyomtatta és zárt borítékban helyezte el. Nem válaszolt rájuk, majd törölte azokat a postafiókjából. Az alperes 2017. március 3-án szóban tájékoztatta a felperest az e-mailekről és a későbbiekben a kinyomtatott szövegeket is a rendelkezésére bocsátotta.

[11] Az alperes 2016. március 10-én "bejelentés" tárgyú e-mailt küldött Orbán Viktor miniszterelnök hivatali e-mail címére az alábbi tartalommal:

„Bejelentést teszek (felperes neve) volt férjem ellen, aki több alkalommal zaklat és zaklatott. Telefonon és személyes találkozásunk alkalmával közterületen több esetben is ordított velem a kislányom jelenlétében, aki szintén megrettent a zaklatásoktól.”

„2016. február 15-én 19 óra 40 perctől 20 óra 05 percig is folyamatosan működtette a lakás kaputelefonját az épület utcai főbejáratától. A zaklatást pedig nem hagyta abba, ameddig a ház biztonsági őrét nem értesítettük a zaklatásról ...”

„(felperes neve) szóban több alkalommal azzal is megfenyegetett, hogy fegyvert is fog alkalmazni, ha nem azt teszem, amit ő mond, melyről szüleimet is tájékoztatta telefonon.”

„Folyamatosan zaklatja, fenyegeti és rettegésben tartja a családomat, szüleimet, akik nagyon félnek (felperes neve)től.”

„(felperes neve) a házasságunk idején agresszívan több alkalommal fizikailag bántalmazott és édesanyámat is bántalmazta fizikailag, mely fizikai bántalmazások a kislányom jelenlétében történtek. Édesanyám a fizikai bántalmazásról orvosi látteleletet vetetett fel, melyet mellékletben is megküldöm. Én nem mertem orvosi látteleletet felvetetni a fizikai bántalmazásokról, mert rettegtem (felperes neve)től, aki sokszor megfenyegetett.”

„Házasságunk idején (felperes neve) a kislányom jelenlétében is többször bántalmazott.”

„Például amikor lázas betegen a gyermekemet fogtam, aki szintén lázas beteg volt és amikor éreztem, hogy hányni fogok, kértem, hogy vegye ki a kezemből a kislányomat és arra is kértem, hogy foglalkozzon vele, mire ő odajött hozzánk és ököllel többször is a felkaromba ütött, ami nekem nagy fájdalmat okozott, miközben én a kislányomat a kezemben tartottam. Az ütések hatására belilult a karom, de nem mertem elmenni az orvoshoz.”

„Hivatali autóvezetés közben amikor a kislányom is az autóban tartózkodott, (felperes neve) több alkalommal is veszélyeztette a biztonságunkat azzal, hogy ha egy másik gépjármű számára nem tetszően közlekedett, akkor megelőzte az autójával és hirtelen befékezett előtte, satuféket alkalmazott. ... Mindig az utánunk jövő gépjárművek vezetőinek éberségén múlt, hogy nem történt közlekedési baleset. (felperes neve)t több alkalommal a veszélyeztetett gépjárművek vezetői megkergették, például (.....) településtől (település neve)-ig, melyből rendőrségi ügy is lett.”

„Amikor a kislányom 2 éves volt (felperes neve) a házasságunk idején 2010. májusában autóval leköltöztetett bennünket a kislányommal édesanyám házába és azt mondta, hogy „ezt azért teszem, mert attól félek, hogy agyonverlek”. A volt férjem (felperes neve) a csomagjainkat ledobta és a kislányomnak cinikusan azt mondta, hogy „haza hoztalak az állandó lakóhelyedre”. Bennünket ott hagyott, lakhatási segítséget nem adott ahhoz, hogy albérletbe költözhessünk a kislányommal...”

„(felperes neve) erőszakkal kötelezett engem, hogy a (felperes lakcíme) alatti háromszobás lakásunk tulajdonjogáról mondjak le. Félelmemben lemondtam az erőszakos kényszer hatására.”

„(felperes neve) sohasem foglalkozott a kislányom nevelésével.”

„(felperes neve) képmutató viselkedésével rendkívüli módon meg tudja tévesztetni vezetőit, ha az érdeke úgy kívánja. Pszichopata jellemével bárkire veszélyt jelent.”

„Kérem intézkedését, hogy (felperes neve) ne tudja a jövőben zaklatni, fenyegetni, rettegésben tartani engem, családomat és a szüleimet.”

„Magyarországnak a fentiekben leírtak alapján ilyen állami vezetőre, mint (felperes neve), nincs szüksége.”

[12] A felperes az idézett e-mailek miatt büntető feljelentést tett. A (vezető neve)-hoz címzett e-mailek kapcsán a Budapesti Rendőr-főkapitányság XII. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán indult eljárás, a nyomozati iratokat vádemelési javaslattal megküldték az ügyészségnek. Az alperes gyanúsított kihallgatása során elismerte az e-mail üzenetek elküldését azzal, hogy tartalmuk a valóságnak megfelel. Jogszabályváltozás folytán az eljárást utóbb megszüntették és az alperest megrovásban részesítették.

[13] A miniszterelnökhöz küldött e-mailek miatt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon van folyamatban eljárás.

[14] A felperes kérelmére a gyámhatóság 2019. október 17-től az eljárás befejezéséig felfüggesztette az alperesnek a kiskorúval való kapcsolattartási jogát.

[15] Az alperes a gyermek elvitele miatt szabálysértési eljárást kezdeményezett a felperessel szemben, amelyet utóbb – szabálysértés elkövetésének hiányában – megszüntettek.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme és viszontkeresete

[16] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a munkahelyi felettesének és a miniszterelnöknek küldött e-mailek tényállásban feltüntetett

részeivel megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Keresete kiterjedt annak megállapítására is, hogy az alperes valótlanul állította, együttélésük alatt őt a gyermek jelenlétében több ízben fizikailag bántalmazta, rendszeresen megfélemlítette, megalázta és különélésük óta is folyamatosan zaklatja, nem azt mondja, mutatja, amit gondol, kétszínű, mindenkit eltipró, félelmet kiváltó, képmutató, pszichopata jellemű, a munkáltatóját pedig lealacsonyító kifejezésekkel illette. Kérte ezen felül az alperest 2.000.000 forint sérelemdíjban marasztalni.

[17] Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42-43. §-aira, 2:45. § (1)-(2) bekezdéseire, 2:51. § (1) bekezdés a)-b) pontjaira, 2:52. § (1)-(3) bekezdéseire hivatkozott.

[18] Érvelése szerint az e-mailek alkalmasak becsületének és jóhírnevének megsértésére, társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására, kifejezésmódjukat tekintve bántóak, sértőek, megalázóak, emellett valótlan tényeket tartalmaznak. Kiemelte, hogy a sérelmezett kijelentések a magánéletére vonatkoznak, nem függnek össze közszereplői mivoltával, ezért azokkal kapcsolatban nem terheli fokozott tűrés kötelezettség. Véleménye szerint az alperes célja a lejáratása volt, amit súlyosbít, hogy bűncselekmény elkövetésével vádolta, közmegegyezésével összefüggő hamis vádakot állított. A miniszterelnöknek írt e-mailben foglalt valótlan és sértő állítása akár hivatalvesztésével is járhatott volna.

[19] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elismerte, hogy az e-mailek tőle származnak, azokat a címzetteknek elküldte, azonban hangsúlyozta, hogy nem kívánta a felperes személyiségi jogait megsérteni. A célja csupán az volt, hogy a felperesről, mint közszereplőről tudomására jutott információkat megossza. Megítélése szerint az általa közöltek nem tényállítások, hanem kritikai észrevételek és véleménynyilvánítások, amelyeket a felperes közszereplőként tűrni köteles. Vitatta ugyanakkor, hogy az e-mailek miatt sérelem érte, ezért a sérelemdíj iránti igényét elutasítani kérte. Annak összegét is eltúlozottnak tartotta.

[20] Jogi képviselő közreműködése nélkül előterjesztett viszontkeresetében személyiségi jogai megsértését állította és gyermektartásdíj hátralék megfizetését kérte.

Az elsőfokú bíróság alapeljárásban meghozott ítélete

[21] Az elsőfokú bíróság 6.P.20.187/2020/46. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes a perbeli elektronikus leveleiben a felperest sértő, valótlan tényállításokat állított, ezzel megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Ennek körében valótlanul állította, hogy a felperes őt együttélésük alatt többször, a gyermek jelenlétében bántalmazta, rendszeresen megfélemlítette, megalázta, továbbá életközösségük megszakadása óta rendszeresen zaklatja, megfélemlíti őt és családtagjait, nem azt mondja, mutatja, amit gondol, kétszínű, mindenkit eltipró, félelmet kiváltó jellemű, képmutató, pszichopata jellemű. Valótlanul állította, hogy a felperes a munkáltatóját lealacsonyító kifejezésekkel említette. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 500.000 forint sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.

Az ítéltábla végzése

[22] A peres felek fellebbezései alapján eljáró ítéltábla Pf.II.20.161/2021/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, egyben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felperes másodfokú eljárással kapcsolatos költségét 100.000 forintban, a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket 168.000 forintban

állapította meg. Határozatának indokolásában a megismételt eljárásra – egyebek mellett – a bizonyíthatósági teszt alapján előírta annak vizsgálatát, hogy a közlések tényállítások vagy értékítéletek, a tényállítások kapcsán pedig bizonyítási eljárás lefolytatását esetleges valóságtartamukra, mert ennek hiányában nem lehet állást foglalni a jóhírnév sértés megvalósulásáról.

Az elsőfokú bíróság részítése

[23] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott részítéletével megállapította, az alperes azzal, hogy a 2016. március 10. napján kelt, Orbán Viktor miniszterelnöknek címzett, valamint a 2016. március 24-én, április 3-án és 5-én kelt, (vezető neve)-hoz, a (X) elnökéhez címzett elektronikus leveleiben a felperest sértő, valótlan tényeket állított, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát az alábbiak szerint:

Az alperes valótlanul állította, hogy a felperes őt együttélésük alatt többször, a gyermek jelenlétében fizikailag bántalmazta, rendszeresen megfélemlítette, megalázta, továbbá életközösségük megszakadása óta rendszeresen zaklatja, megfélemlíti őt és családtagjait, nem azt mondja, mutatja, amit gondol, kétszínű, mindenkit eltipró, félelmet kiváltó, képmutató, pszichopata jellemű. Az alperes valótlanul állította, hogy a felperes a munkáltatóját lealacsonyító kifejezésekkel említette. Ezen felül az alperest 500 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a felperes I.1. pont szerinti keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította. Kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 80 000 Ft elsőfokú részperkölséget és 50.000 forint másodfokú perkölséget. Megállapította, hogy az alperes képviselőjét ellátó pártfogó ügyvéd munkadíját 20 %-ban a felperes, 80 %-ban az alperes viseli.

[24] Határozatának indokolásában rámutatott, az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, köztük – nevesítetten – védelmet élvez a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog. Utalt az elhatárolás szempontjából irányadó bizonyíthatósági tesztre és az alperesi közléseket – mellőzve azok konkrét vizsgálatát – tényállításoknak minősítette. Kifejtette, az alperes kötelezettsége azok valóságtartalmának bizonyítása, illetve hogy a levelekben megfogalmazottak kritikai véleménynek tekinthetők. (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúvallomását alkalmatlannak találta a kereset I.1. pontjában írtak valóságtartalmának alátámasztására, mert csak a felek kapcsolattartással összefüggő konfliktusairól tudtak nyilatkozni. Hangsúlyozta, az e-mailekben foglalt tényállítások nem a felperes közszereplői mivoltához, hanem a felek közötti családi konfliktusokhoz köthetők, emellett nem tartoznak a levelek címzettjeire. Utalt az alperes ellen rágalmazás vétsége miatt folyamatban volt eljárásban született ügyészégi határozatra, amely szerint a felperes munkakörének ellátásával, teljesítésével kapcsolatos állításai alkalmasak voltak a becsület csorbításra. Miután az elsőfokú bíróság a felperes jellemével kapcsolatban megfogalmazottakat és az alperes tényállításai valóságtartalmát nem ítélte bizonyítottnak, megállapította a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi joga sérelmét. Megjegyezte, hogy a felperes elállt az alperes további jogsértéstől való eltiltásra irányuló kereseti kérelmétől. A sérelemdíj összegének meghatározása során figyelembe vette, hogy az alperes több alkalommal írt sértő tartalmú leveleket, és azoknak azt a lehetséges súlyos következményét, hogy a felperes számára akár hivatalvesztéssel is járhattak volna. Értékelte ugyanakkor, hogy a felettesen kívül kizárólag annak titkárnője szerzett tudomást a tartalmukról és nem következtek be azok a hátrányos következmények, amelyekre miattuk a felperes reálsan számíthatott. Mérlegelte továbbá, hogy az alperes a leveleket nem vonta vissza. Figyelembe vette azt is, hogy az alperes az így meghatározott sérelemdíjnál magasabb összeg megfizetésére nem képes.

[25] Végül kifejtette: az alperes személyesen előterjesztett beadványai nem tekinthetők viszontkeresetnek, joghatályos viszontkeresetet pártfogó ügyvédje sem nyújtott be, ezért azt érdemi elbírálás nélkül elutasította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[26] Az elsőfokú bíróság részítélete ellen előterjesztett P.25. számú – joghatályos, határidőben érkezett – fellebbezésében az alperes elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan hatályon kívül helyezését, egyben az elsőfokú bíróság utasítását kérte a per új tárgyalására és új határozat hozatalára. Harmadlagos fellebbezése – tartalmában – az elsőfokú részítelet részbeni megváltoztatására irányult azzal, hogy alacsony összegű sérelemdíjban, elsőfokú részperköltségben, valamint másodfokú perköltségben marasztalja a bíróság, és a képviselőt ellátó pártfogó ügyvéd munkadíjának is csak csekély százalékát legyen köteles viselni. Érvelése szerint az elsőfokú eljárás jogszabálysértő, az érdemi döntés logikátlan, nem ténszerű, szakmaiatlan. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta közléseinek valóságtartalmát, nem tisztázta kellő mértékben a tényállást, nem engedte teljes körűen feltárni a bizonyítékait, nem hallgatta meg a bejelentett tanúit, a felperes irányában erős elfogultságot mutatott. Kifogásolta, hogy nem alkalmazta megfelelően az ún. bizonyíthatósági tesztet, (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúk nyilatkozatait tévesen értékelte, és nem hallgatta meg az alperest sem, akinek betegségeit sem vette figyelembe. Állította, jogi képviselője nem kapta meg a perben keletkezett iratokat, jegyzőkönyveket, melyek közül a 2022. május 2-i, 6.P.20.842/2021/20. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvet említette meg. Fenntartotta álláspontját, hogy az e-mailjeiben véleményt nyilvánított, amelyekkel nem sértette meg felperes személyiségi jogait. Fellebbezésében többször megismételte az azokban részletezett felperesi magatartásokat, hosszasan kifejtette a gyermektartásdíj teljesítésével kapcsolatos álláspontját, és a gyermek alperesi környezetből való elvitelének körülményeit. Bekezdésként idézte az elsőfokú bíróság részíteletét azzal, hogy annak tartalma nem ténszerű, nem logikus, jogszabálysértő.

[27] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítelet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt, a beadványokat, jegyzőkönyveket az alperes részére megküldte és lehetőséget biztosított számára a nyilatkozattételre. Közléseit is helytállóan minősítette valótlan tényállításoknak, megfelelően alkalmazva az ún. bizonyíthatósági tesztet. Kiemelte: az alperes bizonyítási kötelezettsége ellenére sem igazolta állításainak valóságtartalmát. Úgy vélte, az e-mailek kifejezetten sértő tartalmúak, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértését és okszerű mérlegelés eredményeként marasztalta az alperest sérelemdíjban. Az alperes által igényelt másodfokú perköltséget eltúlzottnak tartotta a fellebbezés megszövegezésére, szakmaiatlanságára, színvonalára, az oda nem illő szubjektív megjegyzésekre figyelemmel. A fellebbezés részbeni megalapozottsága esetén is legfeljebb egy munkaórának megfelelő ügyvédi díjat tekintett arányosnak.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[28] A felperes fellebbezése annyiban alapos, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban lényeges eljárási szabályt sértett azzal, hogy az ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak nem tett eleget, az utasításának megfelelő eljárási cselekményeket nem folytatta le (hasonlóan: EBH2006. 1414.), emiatt részítélete érdemi felülbírálatra továbbra sem alkalmas.

[29] Az ítéltábla mindenekelőtt az alábbiakra mutat rá:

Az alperes a törvényszék részítélete ellen több fellebbezést is előterjesztett, amelyek közül csak az elsőfokú bírósághoz 2023. január 4-én érkezett, jogi képviselő közreműködésével benyújtott volt érdemben elbírálgató. Az alperes első alkalommal 2022. december 8-án – még az elsőfokú részítélet letöltése előtt – adott be személyesen, elektronikus úton fellebbezést, ami egyrészt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 74. § (1) bekezdése alapján hatálytalan, másrészt az annak előterjesztésére nyitva álló, a Pp. 365. § (6) bekezdésében szabályozott határidő sem kezdődött meg. Az alperes az elsőfokú bíróság részítéletét 2022. december 11-én, majd 2022. december 12-én is letöltötte. A 15 napos fellebbezési határidő az első letöltés napját követő napon, azaz 2022. december 12-én kezdődött meg, és 2023. január 4-én telt le. Erre tekintettel a határidő utolsó napján jogi képviselő közreműködésével benyújtott 25. sorszám alatti alperesi fellebbezés tekinthető joghatályosan előterjesztett jogorvoslati kérelemnek. A 2023. január 6-i, 26. számú fellebbezés kiegészítés elkészült, ezért az abban foglaltak értékelésére ugyancsak nincs mód.

[30] A joghatályos fellebbezés vizsgálata kapcsán lényegi szerepet kapott, hogy a részítélet anyagi jogi felülbírálatára – ahogy arra az ítéltábla már korábbi hatályon kívül helyező végzésében utalt – csak akkor kerülhet sor, ha eljárásjogi okok nem indokolják annak hatályon kívül helyezését. Ennek keretében vizsgálni kell, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett-e a másodfokú végzésben a megismételt eljárásra előírt utasításoknak. A jelen esetre vetítve: alkalmazta-e az ún. bizonyíthatósági tesztet, s ha ennek alapján a közléseket vagy azok egy részét tényállásnak tekintette, vizsgálta-e a valóságtartalmukat, az ehhez szükséges – előírt – bizonyítást teljes körűen lefolytatta-e.

[31] Az ítéltábla fenntartja a Pf.II.20.161/2021/4. számú végzésében kifejtett álláspontját arra vonatkozóan, hogy az alperes által írt levelek a perbeli jogvita megítélése szempontjából – a releváns, konkrét élethelyzetet vizsgálva – nem a közügyek vitatása körében keletkeztek, hanem a felperes magán- és családi életét érintették, ezért a felperest közszereplői minőségétől függetlenül nem terheli fokozott tűrési kötelezettség a személyét érintő kritikai megnyilvánulásokkal szemben.

[32] A felperes keresetében a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértését állította. A jóhírnév védelme alkotmányos alapjog, amely a szólásszabadság korlátozását jelenti és amelyet kifejezetten elismer az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) is 10. cikkének (2) bekezdésében. A jóhírnév védelme mindenkit megillet, annak megsértése felróhatóságra, jó- vagy rosszhiszeműsége tekintet nélkül megállapítható. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév sértő, valótlan tény állításával, híresztelésével, vagy valós tény hamis színben való feltüntetésével valószínűsíthető meg (BDT2009. 2000.). A véleménynyilvánítás akkor eredményezheti a jóhírnév sérelmét, ha az közvetve vagy közvetlenül valótlan tényállítást tartalmaz, emellett kifejezésmódjában sértő, bántó vagy megalázó (BDT2007. 1701.). Ettől eltérő lényegi tényállási elemek mellett valószínűsíthető meg a becsület megsértése, amit más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítások jelenthetnek. Míg a jóhírnév megsértése tehát végső soron tényállítással, addig a becsület véleménynyilvánítással lehetséges.

[33] Miután a felperes keresetében a jóhírnévhez fűződő joga sérelmét állította, a perben jelentősége van annak, hogy az alperesi közlések tényállítások, avagy értékítéletek. Ahogy azt az ítéltábla korábban már kifejtette, a különbségtétel lényege, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, addig az értékítéletek bizonyíthatósága, vagyis azok igazságtartalma nem vethető fel, hiszen szükségképpen és alapvetően szubjektív jellegűek. Emiatt az értékítéletek bizonyítását nem is lehet megkívánni, így azok alapvetően a véleménysszabadság oltalmát élvezik. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is leszögezte: amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható, akkor tényállításról van szó,

egyébként pedig – minden más esetben – értékítéletről beszélhetünk [hasonlóan: 13/2014. (IV.18.) AB határozat]. A tényállítások és értékítéletek elhatárolása a bizonyíthatósági teszttel lehetséges, amelynek elvégzése minden esetben a bíróság – logikai úton, következtetéssel elvégzendő – feladata. A közlések tartalmának megítélésakor a személyiségvédelmi perekben is alkalmazandó a PK 12. számú állásfoglalás annyiban, hogy azokat a maguk egészében kell vizsgálni, a kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. A közlés egymással összetartozó részeit összefüggéseikben kell értékelni. Alapvető fontosságú, hogy a tényállítás minden esetben a valóság egy meghatározott mozzanatára irányuló közlés, annak az állítása, híresztelése, hogy valami megtörtént, lezajlott, a valóságnak megfelelően létezik. A jóhírnév sértés törvényi tényállása, megvalósulásának részletezett ismérvei miatt, arra való hivatkozás esetén a bíróságnak első lépésben állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a kifogásolt közlés objektíven igazolható-e, vagyis rendelkezik-e olyan ismérvekkel, amelyek alapján a valósága bizonyítható, vagy cáfolható. E teszt elvégzése során nem elegendő a szöveg nyelvtani értelmezése, hanem támaszkodnia kell az általánosan elfogadott társadalmi normákra, az általános élettapasztalatra.

[34] Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a bizonyíthatósági teszt lényegét. A feleket, így az alperest sem terheli ugyanis a perben az a kötelezettség, hogy bizonyítsa: a közlései tényállítások vagy véleménynyilvánítások. Erre a bizonyítás egyébként is elképzelhetetlen, lehetetlen, az erről való állásfoglalás minden esetben a bíróság feladata, logikai következtetés, amelynek szempontjait a határozatában ismertetnie kell. Ennél fogva tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperes terhére róta annak bizonyíthatatlanságát, hogy közlései véleménynyilvánításnak minősülnek {részítélet [80] bekezdés}.

[35] Ezt követően, ha a bíróság által elvégzett bizonyíthatósági teszt alapján megállapítható, hogy a kifogásolt közlések – vagy azok egy része – tényállításnak tekinthető, vizsgálni kell, hogy tartalmuk valós vagy valótlan. Az ezt érintő bizonyítás viszont már a közlést megfogalmazót, jelen esetben az alperest terheli, azaz bizonyítékait arra vonatkozóan kell előterjesztenie, hogy az általa közölt tényállítások a valóságnak megfelelnek, valóban megtörténtek. Az elsőfokú bíróság azonban – a hatályon kívül helyező végzés iránymutatása ellenére – a keresetben megjelölt valamennyi közlés tekintetében anélkül állapította meg, hogy tényállítások, hogy a bizonyíthatósági tesztet elvégezte volna. Ennek hiányában jogszabálysértő módon hívta fel az alperest a közlések valóságának bizonyítására is. Lényeges, hogy a megalapozott döntéshez a vizsgálat részletezett sorrendje nem cserélhető fel. Csak mindezek eredményeként vonható le következtetés arra, megvalósultak-e a jóhírnév sértés Ptk. 2:42. § (2) bekezdésében rögzített konjunktív feltételei.

[36] Az alperes fellebbezésében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte egyes általa megjelölt tanúk meghallgatását, annak okát részítélete indokolásában sem fejtette ki, ezáltal a hiányosan lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként téves következtetésekre jutott. Az alperes a valóság bizonyítására több tanút bejelentett, közülük az elsőfokú bíróság négy személyt idézett meg, majd kettő meghallgatását foganatosította, míg a további két megidézett tanú kimentését elfogadta. Az alperes által megjelölt további tanúkat meg sem idézte. Határozatában ennek nem adta indokát, amit az alperes megalapozottan kifogásolt. A fentebb kifejtettből következően viszont a tanúbizonyítás csak a tényállításnak minősülő, a bíróság által akként elfogadott közlések valóságának igazolása körében merülhet fel, ezért a bizonyítás kiegészítésére csak a bizonyíthatósági teszt elvégzését követően kerülhet sor. A megismételt eljárásban tehát a bizonyítás terjedelmét az határozza meg, mi minősül tényállításnak, mert csupán ezeket illetően kell vizsgálni valóságtartalmukat. Csak ekkor lehet dönteni abban a kérdésben, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok elegendőek-e, szükséges-e az alperes által felajánlott további bizonyítás foganatosítása.

[37] Alaptalanul hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság nem küldte meg jogi képviselője részére a perben keletkezett jegyzőkönyveket, egyéb iratokat. Az alperes e tekintetben egy konkrét mulasztásra hivatkozott, nevezetesen, hogy az elsőfokú bíróság a 2022. május 2-i 6.P.20.842/2021/20. számú tárgyalási jegyzőkönyvet nem küldte meg a jogi képviselőjének. Ezzel szemben megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság 2022. május 5-én utasítást adott a jegyzőkönyv elektronikus úton történő továbbítására, ami megtörtént, és azt az alperest képviselő pártfogó ügyvéd 2022. május 5-én letöltötte, következésképpen az eljárás bíróságot az állított mulasztás nem terheli. Összességében – a periratokból kitűnően – az elsőfokú bíróság a szükséges iratok kézbesítéséről gondoskodott, az alperes eljárási jogai ennek kapcsán nem szenvedtek sérelmet.

[38] A kifejtettekre tekintettel, miután az elsőfokú bíróság nem tett eleget az ítéltábla hatályaon kívül helyező végzésben foglaltaknak, a bizonyíthatósági tesztet a megismételt eljárásban sem végezte el, amely hiányosság az érdemi döntésre alapvetően kihatott, az ítéltábla indokoltnak látta az elsőfokú részítélet hatályaon kívül helyezését, és az elsőfokú eljárás megismétlését [Pp. 381. §]. A döntés meghozatala során figyelembe vette, hogy a kifogásolt közlések száma és az alperesnek az egyes tények bizonyítására vonatkozó indítványai miatt a bizonyíthatósági teszt és a további – esetleges – bizonyítás foganatosítása a másodfokú eljárás keretében egyrészt nem észszerű, másrészt elvonná az elsőfokú bíróság hatáskörét [hasonlóan: a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 252. § (2) bekezdésének alkalmazása körében kialakult gyakorlatot tükröző EBH2006. 1414.]. Az eljárást az elsőfokú bíróságnak az érdemi tárgyalási szaktól kell ismét lefolytatnia [Pp. 386. § (2) bekezdés d) pont].

[39] A megismételt eljárásban vizsgálendő, hogy a sérelmezett közlések tényállítások, avagy véleménynyilvánítások. Amelyek tekintetében az elsőfokú bíróság logikai következtetésével arra az álláspontra helyezkedik, hogy azok tényállítások, határozni kell arról, hogy szükséges-e az alperes részéről felajánlott további bizonyítás lefolytatása annak megalapozott eldöntéséhez, hogy valósak-e. Ha további bizonyítást tart indokoltnak, azt le kell folytatnia, majd a bizonyítékokat mérlegelve állást foglalni a tényállítások valóságtartalmáról. Ezt követően dönthet arról, hogy azok alkalmasak-e a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésére. A tényállítások valóságának bizonyítása az alperes kötelezettsége. Ahhoz azonban, hogy a felajánlott bizonyítások relevanciájáról dönteni lehessen, az alperesnek azt is pontosan meg kell jelölnie, hogy az általa felhozott egyes bizonyítékok mely tényállítások alátámasztásául szolgálnak. A felajánlott bizonyítás lefolytatásának mellőzése, illetőleg a bizonyíték kirekesztése esetén az érdemi döntés indokolásában ki kell fejteni annak indokát.

[40] A fellebbezés kiterjedt az elsőfokú bíróság részítéletének a viszontkeresetet elutasító rendelkezésére is, amit a részítélet [109] bekezdésében azzal indokolt, hogy az alperes által előterjesztett beadvány sem alakilag, sem tartalmilag nem felelt meg a Pp. 204. § (1) bekezdésében foglaltaknak, pártfogó ügyvédje pedig nem terjesztett elő joghatályos viszontkeresetet. A perben alkalmazandó Pp. azonban egyfelől nem az elutasítás, hanem a visszautasítás terminológiát használja, másfelől lényeges az is, hogy az eljárás létszakától függően a viszontkereset visszautasításának (Pp. 176. §), vagy a per megszüntetésének van helye (Pp. 240. §). Ezt az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás során szintén vizsgálnia kell és annak eredményéhez képest kell döntenie a viszontkereset sorsáról. Ha a viszontkeresetet elutasítja, ahhoz érdemi indokolást kell társítania.

[41] Az ítéltábla az alperes fellebbezési eljárási költségét a Pp. 386. § (3) bekezdése szerint csupán megállapította, annak viseléséről a megismételt eljárás eredményéhez képest az elsőfokú bíróságnak kell döntenie. A felperes a fellebbezési ellenkérelmében másodfokú költségeinek megállapítását nem kérte, ezért annak megállapításáról az ítéltábla nem rendelkezhetett [Pp. 82. § (3) bekezdés].

[42] Az alperes a fellebbezéséhez csatolt költségfelszámításban tíz munkaóra figyelembevételével 300.000 forint másodfokú perköltség megítélését kérte. Mivel azonban több fellebbezést terjesztett elő, amelyek közül az ítéltábla kizárólag a 25. sorszámu jogorvoslati kérelmet ítélte joghatályosnak, azt bírálta el, a továbbiakhoz kapcsolódó munkaidő-ráfordítást a perköltségről való döntés során nem vehette figyelembe. Tekintettel volt emellett az ítéltábla arra is, hogy az alperes a 25. sorszám alatti fellebbezésében ugyanazon jogi indokait több ízben megismételte, többször hivatkozott az elsőfokú bíróság általa állított jogszabálysértéseire, álláspontja a fellebbezésében több helyen is szó szerint azonos tartalommal jelent meg, így ezek a perköltség összegének meghatározása során nem voltak értékelhetők. Ennek alapján az ítéltábla – a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésében foglaltak szerint – a javára megállapítható másodfokú perköltség összegét mérsékelte.

[43] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdésének alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2023. június 9.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.065/2023/9.

A felperes:

(felperes neve) ((lakcím).)

A felperes képviselője:

Dr. Stummer Attila ügyvéd ((ügyvéd címe).)

Az alperes:

(alperes neve) ((lakcíme))

Az alperes képviselője:

Kun és Varga Ügyvédi Iroda (iroda címe.; ügyintéző:

dr. Varga Bernadett ügyvéd)

A per tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

(település neve)-i Törvényszék 6.P.20.565/2022/5.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes, 6.P.20.565/2022/15., 16., 25.

KIJAVÍTÓ VÉGZÉS

Az ítéltábla Pf.II.20.065/2023/6. sorszámú végzése [27] bekezdésének első mondatát kijavítja, az helyesen: „A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítélet helybenhagyására irányult.”

Kijavítja továbbá a [28] bekezdés első tagmondatát, az helyesen: „Az alperes fellebbezése annyiban alapos...”.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az ítéltábla a peres felek között személyiségvédelmi igény érvényesítése iránt indult perben folyamatban volt másodfokú eljárásban Pf.II.20.065/2023/6. számon végzést hozott. Elírás folytán a végzés indokolási részének [28] bekezdésében a fellebbező fél megnevezését tévesen tüntette fel, mert a fellebbezést – ahogy a végzés [26] bekezdése tartalmazza – az alperes terjesztette elő. Ebből következik az is, hogy a [27] bekezdés ugyancsak elírást tartalmazott, amikor az alperes fellebbezési ellenkérelmét rögzítette, mert azt valójában a felperes nyújtotta be.

[2] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla végzésének érintett részeit a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 352. § (1) bekezdésének alkalmazásával a jelen végzés rendelkező részében foglaltak szerint kijavította.

[3] A kijavító végzés ellen a Pp. 352. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek.

Szeged, 2023. július 4.

Dr. Kiss Gabriella sk.

Dr. Lengyel Nóra sk.

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró